

Јеромонах Атанасије Јевтић

РЕЧ НА ДОЧЕКУ МОШТИЈУ СВ. КНЕЗА ЛАЗАРА У ВАЉЕВУ 4. октобра 1988.

Добро нам дошао Свети Великомучениче Косовски и Свесрпски Лазаре у Ваљево, у мој и свих нас овде родни крај. У Ваљево витешко и мученичко, у јуначки крај где су дигнута два устанка, а како иду ствари спрема се изгледа и трећи.

Добро дошао у крај мученика Хаџи-Рувима и Ненадовића и Бирчанина, и великог броја страдалника из година 1914. до 18. на челу са ваљевцем војводом Мишићем, који крв своју пролише за ослобођење Србије и стварање ове земље, коју сада видимо разарану и уништавану од Косова до Јадовна.

Дошао си, Свети Кнеже Мучениче, да и нас овде посетиш, и дочекују те у овом крају Светитељи Твога кова и соја — Свети Владика Николај и Свети Отац Јустин, нови Светитељи Ваљевског краја и свега Православља, који су као и Ти живели и умирали за Господа Христа и Крст Његов и Правду Царства Небеског.

А шта ћемо ми, Свети Кнеже Косовски, да Ти изнесемо у сусрет, чиме да Те дочекамо? Немамо ништа друго, осим тужног рапорта са Косова Твога и нашег. Насупрот извесним политичарима и новинарима из западних крајева, који саопштавају да „на Косову ништа ново“, ми из Србије, ево већ 600 година до данас имамо да саопштимо све ново и ново страдање Српског православног народа на Косову, све трагедија до трагедије, све крст до крста од Косова до Јадовна. Непрекидни Видовдан, непрекидни Крстовдан продужава се на Косову од пре шест векова до данас.

Ти, Свети Великомучениче Косовски, ево одлазиш на Косово, враћаш се после 600 година на то Свесрпско Поље незавршене битке, и Тебе ће тамо сигурно дочекати нови Видовдан и Крстовдан. Ево једног нашег рапорта са последњег Крстовдана, 27. септембра ове године. У селу Граце код Прилужја, крај Вучитрна, на самом Косовском пољу, они исти непријатељи Крста и имена Србинова, тирани против којих си се и Ти борио 1389. године да заштитиш Хришћане, не задовољивши се само тиме што пале Пећку патријаршију и руше цркве и манастире, или их уз сагласност и наредбе комунистичких власти *памијају*, нити што силују девојнице и монахиње српске, кћери Твоје Лазареве, црне косовске кукавице, него не остављају на миру *ни робове*. И то не само скрнавe и руше гробове одраслих Косоваца, него раскопавају и гробиће новорођене деце, као што су то урадили у косовском селу Граце.

Пре недељу дана, лицем на Крстовдан, безумна група од 5 младића Албанаца, чија имена СУП Вучитрна саопштава само иницијалима, јер су стари од 13 до 15 година, уз посматрање и одобравање и двоје старијих Албанаца, извадили су

из свежих гробића и растргнули недавно сахрањене близанце Петровиће, Српску децу тек новорођену, унуке Станка Петровића, који су као близанци рођени и тек заплакали, па по вољи Божијој прешли са земаљског Косова у Царство Небеско. У свежим гробићима провели су једва месец дана, а онда су их на Крстовдан ови зликовци ископали и телашце једнога од близанаца растргли и разбацали по шипражју. Званично саопштење милиције данас каже да су нађени „један празан сандук, са деловима који су припадали деци“, а у ствари, истина је да су петорица Шиптарских варвара извадили из гроба и сандучића тело једнога од дечака и растргли га на комаде и делове тела разбацали по околном шипражју. Потом су празан сандучић поново закопали, али су по гробљу остали делови растрзаног тела и одела дечјег. Касније, када су ови безумници ухваћени и саслушавани, изјавили су да су наводно „тражили паре и оружје“ у гробовима, што је опет лаж, јер су паре у ковчежићима остале нетакнуте, што је установљено и приликом комисијског прегледа гробова.

Овај нечувени злочин превазилази сваки до данас познат у историји Балкана. Срби из села Граце, Прилужја и осталих села окупљају се на том дечје гробљу и у селу већ неколико пута, а баба и мајка растргнуте дече плачу и лелечу, говорећи: „Ево шта нам раде! Не само да нас живе нападају, него нам ни мртве, па чак ни гробове деце, не остављају на миру!“ Заиста, и ми се питамо: Какав је то народ Шиптарски, који тако невиђено и нечувено зло чини? Знамо сигурно да нису сви Шиптари такви, и да има честитих Албанаца. Али, на жалост, данас не карактеришу Албански народ ти честити, него управо овакви зликовци и њихови сарадници. Јер ових пет младића нису ни издалека усамљени, јер ту су и њихови родитељи и они који су их видели да то чине а нису ништа предузели, и још многи други њихови сународници који их уче или наводе да чине оваква хијенска злодела.

Због једног оваквог злодела, у једној слободној и демократској земљи пала би влада, а код нас, у овој несрећној и безакочној држави, и нарочито на Косову, све је могуће, па и оваква више него животињска недеља. Једино је срећа у нерећи што је сâм Српски народ почео да устаје, да диже глас протеста против тираније и неправде од безбожних комуниста. Јер је сâм народ увидео да је ово крах и пропаст једне политике и идеологије, крах једне државе и једног система, који је сав безбожан и нечовечан. Зато је народ устао да своју судбину узме у своје руке.

Живећи и боравећи често на Косову, знам да је већину Шиптара одавно ухватило неко безумље, неке демонске инферналне силе тамо делују и тероришу све Србе, чак и оне честите Албанце који нису захваћено овим безумљем против Срба и српских домова, гробова и светиња. И сад, питамо се: кад овако раде са Србима и хришћанима на нашем Косову, шта ли тек Шиптари раде са Србима и хришћанима у самој Албанији? О томе нити они нити ико од југословенских власти у земљи не говори. Боје се „да се не створи антиалбанско расположење!“ Али, најбољи ствараоци антиалбанског расположења јесу уствари овакви зликовци Албанци. Нека су то сада били само пет младића Шиптара, али иза њих сигурно стоји широка злочиначка организација, која младе Шиптаре наводи и нагони и на паљевине српских домовина и светиња и на силовања, какво је недавно било у истом селу Прилужју, па и самом манастиру Грачаници, где су недавно напали игуманију Татијану. Можемо слободно рећи да је сваки педаљ српске земље на Косову и Метохији заливен невином крвљу оваквих и сличних српских мученика косовских, као што је био заливен и крвљу Твојом и Твојих јунака, Свети Кнеже Лазаре.

Ето, такав Ти рапорт с Косова данас износимо, али са вером, коју си и Ти имао, вером не у силу и насиље, него у неодољивост Правде и Истине, људског боголиког образа и поштења. Зато Те, Свети Великомучениче, дочекујемо данас овде у Ваљеву, и са молитвом за непријатеље наше, па и за ове безумнике који сугурнути у ову и овакву демонску тиранију и злочин, из којег нема излаза ни стварног и трајног успеха. Шта ли мисле они који оваква злодела раде, и наводе друге на њих, о будућности свога сопственог народа? Какву ли будућност припремају својој деци, кад децу од 12 до 15 година уче да ископавају одојчад из гробова и растржу је, само зато што је српска? Тако нешто ни звери не раде. Данас је, кажу, светски дан животиња у целом свету. Али можемо слободно рећи да овако злодело ни животиње не раде људима! Јер и вукови и хијене су милосрднији од ових безумника.

Ми Те, Свети Кнеже Лазаре, данас дочекујемо са болом и људским огорчењем на оваква злодела, јер нисмо од ваздуха створени, него смо од крви и меса. Но ми чврсто верујемо у правду Царства Небеског, у хришћански образ и човечност. Боље нам је изгубити главу, него своју огрешити душу. То је био и остао Твој Косовски аманет нама. Зато ми Срби на Косову и Метохији, и свугде где Србин живи, не одговарамо истом мером на зло и на злодела, него устајемо праведно узбуђени и дижемо глас вапаја и протеста, тражећи правду и слободу. А слободу на Косову ми Срби ево, скоро, 600 година немамо, а нарочито за ових последњих 50 година. Јер Српски народ на Косову и Метохији није од 1941. године до данас ни доживео слободу, јер није доживео право ослобођење, ни правду ни мир и спокојство на својим огњиштима и у својим светињама.

Па ипак, ми нећемо зло употребити да би зло отерали, него ћемо зло и неправду и тиранију победити и потрти правдом и истинољубивошћу, слободарством и човечношћу, оним и онаквим витештвом које си Ти, Свети Великомучениче Кнеже, имао. Победиће Србин опет оним истим Твојим Косовским опредељењем, па којем „*Правда држи земљу у прагове*“ и истином да је, „*Царство Небеско увек и довека*“, а земаљско царство и земаљска сила пролазни су и краткотрајни. Ти си, Свети Великомучениче Косовски и Свесрпски, физички поражен на Косову, али си тријумфовао победом Христове Правде и Истине, и Твој физички пораз постао је наша духовна победа. И смо данас поражавани и физички побеђивани на Косову, али ћемо идући Твојим крстоносним путем сигурно победити. Јер *пуш је наш — пуш Божијевога.*

Јеромонах Атанасије Јевтић

СЛОВО ПРЕД МОШТИМА СВ. КНЕЗА ЛАЗАРА У ГРАЧАНИЦИ

(ПРИЛИКОМ ДОЛАСКА НА КОСОВО, 19. ЈУНА 1989. ГОДИНЕ)

Добро нам дошао Свети и Честити Кнеже, Великомучениче царе Лазаре, на Твоје и наше мученичко Косово. Добро нам дошао као свој међу своје. А како си нас нашао?

Дошао си да извршиш духовну смотру: да видиш како је Косово поље са крвавим божурима, са Грачаницом прелепом, са Пећком патријаршијом запаљеном, са порушеним Светим Арханђелима и оскрнављеним многим светињама: од Светих Архангела цара Душана, до Спомен цркве у Ваковици, са убијеним

на своје прагу, у Твојој Самодрежи Данилом Милинчићем, и на своје прадедовском имању. Милованом Шарићем, код Ђаковице, и набијеним на флашу у Гњилану Ђорђејем Мартиновићем, и силованом девојчицом од девет година у Житињу код Витине, и силованом монахињом од седамдесет година у манастиру Гориочу.

Дошао си да извршиш смотру и видиш — да ли смо још увек Твој народ, и поред свих жртава, и поред свег мучеништва.

Добро нам дошао и још боље нам помогао: да останемо чиста и светла образа у Србији мученој од Косова до Јадовна, усправни и исправни пред Богом и људима, да и ми, као и Ти, одстојимо вишу правду и, ако треба, и живот свој мученички положимо са Крст часни и Слободу златну.

Да си дошао мало пре, затекао би нас да се и на вас примењују речи песника спеване овде на Косову: „Данаснама кажу, деца овог века, да смо недостојни историје наше, и да нас је захватила туђа ропска река“... Али си дошао сада, кад смо се усправили, дотле понижени, на колена бачени, поругани и прогоњени са Косова. Хвала Богу и Теби, сада смо се усправили, не да се светимо, већ да образ бранимо. Да бранимо, како народ рече, не само уставну, већ и усправну Србију.

Добро нам дошао Великомучениче свенародни: да укрепиш клонула срца и слабачке руке, мало стадо Твоје, али стадо изабрано и још спремно на жртве. И, надамо се да ће овај шестстоти Видовдан Твој и наш бити почетак обновљења, оздрављења Твога народа, за који си живот свој положио и Бог Те за то прославио. Надамо се да ће овај шестстоти Видовдан бити почетак нашег повратка Твоје опредељењу за Царство Небеско, за царство људског достојанства, Божије и људске правде, оних непролазних вредности истине, човекољубља, правдољубља, заточништва правде и слободе, вредности које претрајавају историјске промене и привремене земаљске победе, јер се држе непобедног Царства Небеског и његове вечне правде.

Добро нам дошао, и подржао нас посрћуће, али и устајуће. А ми ћемо, заричемо се овде на Косову, у Грачаници данас и сутра на пољу битке на Газиместану, одазвати се Твојем позиву — да бијемо незавршену битку косовску: за повратак изгубљенога, за васкрсење умртвљенога, за усправљање оборенога, за изградњу порушенога.

Дочекали смо Те са молитвом, коју је срочио у име свих владика косовско-метохијски и рашко-призренски Павле: да Господ да да се не светимо непријатељима нашим који нас киње и угњетавају, него да се и они уразуме и просвете, да схвате да зло добра донети не може, и да уместо лажи завлада истина, уместо неправде — правда, уместо немира — мир, уместо мржње — љубав, уместо жалости — радост, уместо таме — светлост.

Добро нам дошао, Свети Великомучениче Кнеже на Твоје и наше великомученичко Косово.